

MARE CZECH

Nakladatelství Mare-Czech představuje titul:

Lexikon symbolů vodní sportovních klubů a svazů v českých zemích - 1. část

Aleš Brožek
Kresby Marek Příkryl

Lexikon symbolů vodní sportovních klubů a svazů v českých zemích - 1. část

Text Aleš Brožek

Kresby Marek Příkryl

počet stran 72

vazba brožovaná

běžná cena 199 Kč

ISBN 978-80-86930-89-3

Provozování vodních sportů v Čechách, na Moravě a Slezsku je tradičně spjata s vyvěšováním vlajek. Svědčí o tom litografie pocházející již z roku 1841. Zobrazuje Občanskou plovárnu pod pražskou Letnou v té době. Její autor litograf Vincenc Kühnel (1805–1873?) na ní znázornil dva stožáry s pruhovanými vlajkami. Vlajky na rozdíl

od praporů přítom v suchozemských českých zemích nebyly v té době tak běžné. Při místních slavnostech a návštěvách měst panovníkem nebo jiným významným hostem se na domech a v ulicích nevyvěšovaly vlajky, ale prapory, a to v zemských, císařských nebo městských barvách. Také spolky si místo vlajek nechávaly zhotovit prapory. Výjimkou byly sportovní spolky, a to především ty, které pěstovaly vodní sporty. Spolkové vlajky užívaly k výzdobě svých loděnic, při závodech i při jiných příležitostech. K rozkvětu spolkové činnosti přispěl liberálnější spolkový zákon z 15. listopadu 1867. Neplatil pouze do r. 1918, převzala ho také první československá republika a v novelizované podobě byl účinný i během okupace a po skončení druhé světové války až do roku 1951. Jeho platnost skončila 30. září 1951, kdy následující den začal platit zákon č. 68/1951 Sb. „O dobrovolných organizacích a shromážděních“ z 12. července 1951. Ten už s existencí spolků nepočítal. Díky zákonu z r. 1867 však vznikly v českých zemích desítky klubů, v nichž se zpočátku pěstovalo veslování, později i kanoistika, jachting, vodní turistika či plavání. V této publikaci pro ně užíváme termín vodní sportovní kluby...

Obálka s použitím dobové ilustrace a grafická úprava Marek Příkryl; Jazyková redakce Andrea Vernerová; Sazba Mare-Czech; Vydalo nakladatelství Marek Příkryl – Mare-Czech, Křivenická 426/42, Praha 8–Čimice, e-mail: mare-czech@seznam.cz, www.mare-czech.cz jako svou 94. publikaci; v edici *Lodní symbolika* svazek 1. Vydání 1., Praha 2016; Tisk a vazba powerprint s. r. o.

Použité zkratky:

AMP = Archiv hlavního města Prahy
AMTWS = Sbírka dějin tělesné výchovy a sportu Historického muzea Národního muzea - archiv
ČM = /Česlá/ místodržitelství v Praze
DSO = dobrovolná sportovní organizace
f. = fond
Ira = Inuša
Im = Inuša
MHMP = Muzeum hlavního města Prahy
MĀ = /Moravská/ místodržitelství v Brně
MV = ministerstvo vnitra
MZA = Moravský zemský archiv v Brně
NA = Národní archiv v Praze
OÚ = okresní úřad
PP = Policejní prezidium v Praze
PRMO = Policejní ředitelství v Moravské Ostravě
SDTWS = Sbírka dějin tělesné výchovy a sportu Historického muzea Národního muzea
sg. = signatura
SIL = spolliový listastr
SOLÁ = státní okresní archiv
TJ = tělovýchovná jednota
ZAO = Zemský archiv v Opavě
ZSJ = závodní sololislá jednota
ZÚ = Zemský úřad v Praze - spolliové záležitosti
ZVLS = Zemská vláda slezská

English Crew [v Praze]

Další názvy: English Rowing Club, Prague (od 1873 nebo 1877)
Povolení: asi souborná společnost, u níž se neryžovalo úřední povolení
Vznik: údajně r. 1860 založen anglickými obchodníky
Zánik: patrně sedmdesátá léta 19. století
Symboly: Nejsou známy, ale asi existovaly a svou podobou mohly inspirovat pražské veslařské spolky.
Frameny:
Literatura: Národní Listy z 8. listopadu 1931, s. 12; *Jubilejní ročenka ke stému výročí vzniku veslařské organizace v Čechoslovensku (1884–1984)*. Praha: výbor Svazu veslařů ÚV ČSTV, 1984. 86 s.

Tělocvičná jednota pražská „Sokol“

Další názvy: Pražská tělocvičná jednota „Sokol“ (od 1921), SokolPražsky (od 1951)
Povolení: Výnos ČM č. 68108 z 21. prosince 1861
Vznik: 16. února 1862 (roční oddíl od r. 1866 a odbor veslařský od r. 1874 minimálně do r. 1934)
Zánik: stále existuje
Poznámkový: Veslování provozovali v 19. století i další sololislé jednoty, např. v Hodoníně, na Malé Straně, Roudnici, Píslu aj. V této publikaci se o nich nezmiujeme, protože není známo, že by užívaly vlajky.
Symboly: Podle vzpomínky průkopníka sportu Josefa Rösslera-Ořovského při užívání veslaři červenou vlajku s velkým bílým sololislým monogramem (písmeno S s narleženým menším písmenem O uprostřed a zakončené menšími písmeny II a I) na celém vlajkovém poli (obr. 1).
Frameny: NA, f. SOLI pražský, Ira ??; NA, f. PE Ira 2095–2096, sg. W39/29; NA, f. PE Ira 2691, sg. W29/27; AMP, f. SIL, Ira 562, sg. XIII 1.
Literatura: Národní Listy z 8. listopadu 1931, s. 12

Obálka publikace z roku 1928 uplaně k Slezské třídě vypořá pražského klubu.

Zánik: 1939
Symboly: V letech 1870–1872 užívala červená vlajka s třemi vodorovnými bílými pruhy a červeným káň s červeným písmenem R (obr. 5). Po složení s bruslařským dudubem změněna barva písmene R na žlutou (obr. 6). Po vzniku Československa byla upravena i barva káň na modrou a písmeno se nahradilo bílé (obr. 7). Oděr se v r. 1870 sládal z šedých káň, modré plavecké lazařky, červené šerpy a černého lalovaného laloboulu, o šest let později už musely být káňy bílé, šerpa modrá a místo laloboulu modrobílá plavecká čepice. V době, kdy závodil J. Rössler-Ořovský, se užívala modrobílá trička a tmavomodrá čepice, resp. později i tmavomodrá trička.

Vlajka pražské Regatty na gigantě Česká veslařská Concordia koncem sedmdesátých let 19. století.

Použití vlajky pražské Regatty v roce 1881, ve 30. letech 20. století a v r. 1925.

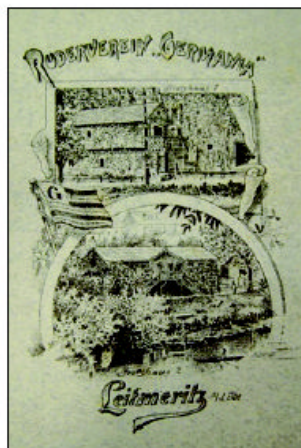
Frameny: NA, f. ČM, Ira 1384, sg. 30/6/3288; NA, f. PE Ira 2680, sg. W28/119; NA, f. ČM, Ira 1429, sg. 30/6/4719; NA, f. ČM, Ira 1535 (II 954); NA, f. ČM, Ira 1539 (II 1833); NA, f. ČM, Ira 4526 (II 14331); AMP, f. SIL, Ira 584, sg. XIV/2; NA, f. ZÚ, Ira 120, čj. 3481/1912; NA, f. ZÚ, Ira 350, sg. 3010/1920; SDTWS, inv. č. 20565 a 23816.
Literatura: „Regatta“ Prag 60 Jahre: 18. Jänner 1868–1928. Prag: s.n., 1928. s. 10, 11 a 13; RÖSSLER-OŘOVSKÝ, Josef. Vznik a vývoj veslařského klubu Blesk VII. Blesk 1879–1929. Praha 1929, s. 19.

Emblém čtyřicetiletého výročí ke vzniku klubu v roce 1925 (vlevo).

Obraz starší a nové loděnice ozdobená vlajkou litoměřického klubu (vpravo).

Vlajba z 30. let 20. století (dole).

44

Veslařský klub „Slavia“ [v Praze]

Další názvy: TJ Sokol I. Smíchov - veslařský oddíl Slavia (od 1948), TJ Sokol Šloda Smíchov - veslařský oddíl (od 1951) [užito i Sokol Šloda Smíchov I], IEO Spartak Smíchov Šloda (od 1953), TJ Spartak Smíchov SWP [Strojiny Wilhelma Piecl] (od 1956), TJ Maňtové motory Smíchov (od 1962), TJ Slavia Praha IPS - veslařský oddíl (od 1975), Veslařský klub Slavia (od 1989)

Rovněž: Výnos ČM č. 21342 z 28. března 1886
 Vznik: 17. dubna 1886 (ustavující valná hromada)
 Zánik: stále existuje

Symboly: Vlajka zavedená před r. 1904 měla šilmo dělený list, žerňová část byla červená s bílým písmenem „S“ ložným na úhlo přičleně dělicí vlnitý list, vlnitý část byla bílá se čtyřmi červenými pruhy (obr. 52). Ve starších z r. 1945 byla vlajka popsána jako červený obdélník, rozdělený na dvě stejné pole sečnou vedenou z jedné sedmým dělíky od levého dolního rohu do šesti sedmým dělíky k hornímu rohu pravému. V levém rohu bylo bílé charakteristické S. V pravém dolním poli bylo pět stejně širokých bílých pruhů, které začínaly při pravém horním okraji vlajky střídaly se se stejně širokými pruhy červenými ložnými při dolním okraji vlajky (obr. 53). V současnosti se užívá modifikovaná podoba vlajky, která byla zavedena patrně v roce 1985 k oslavám staletí klubu. Žerňová část odpovídá popisu ve stanovách z r. 1945, ale vlnitý část je červená se čtyřmi bílými pruhy (obr. 54). Před r. 1900 užíváno červenomodře pruhované tillo nebo bílé tillo s červenou hvězdou, poté bílé tillo s červenými ložnými.

Prameny: NA, f. ČM, Ia 3941, sp. 30/116/5; NA, f. ČM, Ia 4477 (Ia2096); NA, f. ČM, Ia 4507 (Ia9291); NA, f. PE, Ia 2679, sp. W28/108; AMP, f. SJ, Ia 586, sp. XIV/16; NA, f. PE, Ia 2040, sp. W28/108; NA, f. ZU, Ia 467, sp. 7626/21; SDTVS, inv. č. 19130, 19131, H7H28162 a H7H30517;

Literatura: Národní politika z 16. 7. 1897, s. [3]; JOLDOVSKÝ, Zdeněk. 75 let smíchovských veslařů. In: Vodní sporty, 1961, č. 1, s. 6; *Ab jakékoliv ročníka ke stému výročí založení veslařského oddělu Slavia: 1885-1985*. Praha: Olympia, 1985; *120 let veslařského klubu Slavia Praha*. Praha [2006]. s. 7, 15 a 71.

45

Výstavní vlajky VIL Slavia při otevírání nové klubovny v roce 1999 (vlevo).

Vlajba VIL Slavia při povodni v roce 2002 (dole).

Program primátorské z r. 1900 s obrázkem vlajky VIL Slavia (vlevo).

Loděnice VIL Slavia ve dvacátých letech 20. století (vpravo).

46

Bruslařský a veslařský klub v Náchodě

Další názvy: Bruslařsko-veslařský klub v Náchodě (od 1890)

Rovněž: Výnos ČM č. 2271 z 26. ledna 1887
 Vznik: 1887
 Zánik: 1906

Symboly: nejsou známy

Prameny: NA, f. ČM, Ia 4481 (Ia2913); NA, f. ČM, Ia 4195, sp. 30/223/14; NA, f. ČM, Im 3295

Literatura:

Bruslařsko-veslařský klub v Sušici

Další názvy:

Rovněž: Výnos ČM č. 27313 z 19. dubna 1887
 Vznik: 1887

Zánik: asi na konci 19. století

Symboly: jako odznak bylo stanoveno vyobrazení „halifaxell“ (průhledný druh bruslí připravených k botám pomocí závitů na křídlech) se dvěma zlatými žerňmi vesly a nářevem spolu

Prameny: NA, f. ČM, Ia 4482 (Ia3199); NA, f. ČM, Ia 4304, sp. 30/249/33

Literatura:

47

Obr. 1 Tělocvičná jednota pražská „Sokol“

Obr. 2 Veslářská jednota v Hradčích / Ruderverein „Moravia“ in Hradčich

Obr. 3 Veslářská jednota v Uh. Hradčích / Ruderverein „Moravia“ in Uh. Hradčich

Obr. 4 Brünner Ruderverein

Obr. 5 Regatta (v Haze)

Obr. 6 Vereinigter Eis-Club und Ruderverein „Jegutta“ zu Prag

Obr. 7 Ruderverein „Jegutta“

Obr. 8 Tetschner Ruderverein „Carolus“

Obr. 9 Troppauer Ruderverein

Obr. 10 Ruderverein „Brunz“ (in Brün)

Obr. 11 Veslářský a bruslařský klub Vajgar

Obr. 12 Veslářský klub Vajgar Jindřichův Hradec - varianta

Obr. 13 Ruderverein „Ausig“

Obr. 14 Český klub veslařský i bruslařský v Haze

Obr. 15 Lundenburger Ruderverein

Obr. 16 Klub veslařů v Brančově nad Labem

Lexikon symbolů vodosportovních klubů a svazů v českých zemích 1. část

Aleš Brožek

Ilustrace výtvarník Marek Příhoda
Grafická úprava a technická redakce Marek Příhoda
Jazyková redakce Andrea Vernerová
Sazba a lito grafie Marek Czech

Vydalo nakladatelství Marek Czech,
Marek Příhoda, Jiřibrodská 426/42, Praha 8-Čimice,
e-mail: nakladatelstvi@marek-czech.cz,
www.marek-czech.cz
jalo svou 94. publikaci
v edici *Loďské symbolika svazů* 1.
Vydání 1., Praha 2016.

ISBN 978-80-86930-89-3

Tisk a vazba Powerprint s.r.o.

Doporučená prodejní cena včetně DPH 149 Kč

Reprodukce ani náhodou kopírování či šíření tohoto díla
v podobě mechanické, elektronické, analogové či jiné, jiným informačním systémem
bez předchozího souhlasu držitele autorských práv odpovídá, doležením mu všemi náklady.

Vední symbolika

